

БЪЛГАРСКА АГЕНЦИЯ ПО БЕЗОПАСНОСТ НА ХРАНИТЕ ЦЕНТЪР ЗА ОЦЕНКА НА РИСКА

☒ Гр. София, 1606, бул. "Пенчо Славейков" № 15А
☎ +359 (0) 2 915 98 20, ☎ +359 (0) 2 954 95 93, www.babh.government.bg

Анализ на данните получени от системата за известяване за храни и фуражи (RASFF) за месец ноември 2013 г.

Система за бързо предупреждение за храни и фуражи (Приложение 1).

Общият брой нотификации за месец ноември 2013г. е **239**. Сигналите в категория храни са най-много – **187**, за фуражи – **39**, а за материали в контакт с храни – **13** (фиг.1).

Фиг.1 Анализ на нотификациите по отношение на разпределението по групи: храни, фуражи и материали в контакт с храни.

Предупредителни нотификации – 53 нотификации които се разпределят в следните категории:

Двучерупчести мекотели и продукти от тях – 8 нотификации: Високо ниво на *Escherichia coli* в живи миди от Испания, Гърция (2), Франция и Хърватска; **Diarrhoeic Shellfish Poisoning (DSP) toxins** в миди от Испания и Италия и *Salmonella spp.* в замразени миди от Виетнам.

Птиче месо и продукти от птиче месо – 7 нотификации: *Listeria monocytogenes* в замразено патешко месо от Полша; *Salmonella Newport* в замразени пуйки от Полша, **повишени нива на доксициклин над допустимите стойности** в пилешки гърди от Бразилия; *Salmonella spp.* в замразени пилешки гърди от Тайланд и в

различни месни заготовки от Франция; *Salmonella typhimurium* в охладено пуешко месо от Франция; *Salmonella infantis* в замразен пилешки кебап от Чехия.

Месо и месни продукти (различни от птиче месо) – 5 нотификации: *Salmonella typhimurium* в замразена кайма от Литва; повишени нива на субстанцията сулфадиазин над допустимите стойности в охладено свинско месо от Белгия; *Listeria monocytogenes* в охладени колбаси в Полша и Италия.

Риба и рибни продукти – 5 нотификации: бензо(а)пирен и полициклични ароматни въгледороди в опушена риба от Латвия; живак в замразена риба от Испания (2); наличие на хистамин в консервирана риба от Италия и от Испания.

Диетични храни, хранителни добавки и обогатени храни – 4 нотификации: Наличие на неразрешената субстанция 1,3 диметиламин (DMAA) в хранителни добавки от САЩ (2); живак в хранителна добавка от Индия и наличие на неразрешената субстанция деоксиниваленол (DOM) в пълнозърнесто брашно от Полша.

Плодове и зеленчуци – 4 нотификации: охратоксин А в сушени смокини от Турция (2); наличие на фенаминофос в домати от Испания; наличие на диметоат в манго от Тайланд.

Сладкарски изделия – 4 нотификации: риск от задавяне в резултат на консумацията на бонбони от Белгия; риск от задавяне в резултат на консумация и наличие на неразрешен Е 406 агар в желатинови сладкиши от Виетнам; риск от задавяне в резултат на консумация и наличие на неразрешен Е 407 карагенан в желатинови сладкиши от Тайланд (2).

Супи, сосове и подправки – 3 нотификации: вероятно наличие на стъклен фрагмент (4,5 см) в сос от Италия (2); недекларирани ядки кашу в сос песто верде от Италия.

Зърнени храни и тестени изделия – 2 нотификации: недекларирана млечна съставка в бисквити от Полша; *Salmonella spp.* в мюсли от Германия.

Фуражни суровини – 2 нотификации: афлатоксини В1 в палмови ядки от Сиера Леоне и в царевича от Испания.

Билки и подправки – 2 нотификации: афлатоксини В1 в смляно индийско орехче от Полша и *Salmonella spp.* в смлян кимион от Турция.

Мляко и млечни продукти – 2 нотификации: *Listeria monocytogenes* в крема сирене от Дания и в сурово мляко от Франция.

Какао, какаови изделия, кафе и чай – 1 нотификация: наличие на полициклични ароматни въгледороди в какао на прах от Китай.

Ракообразни и продукти от тях – 1 нотификация: *Listeria monocytogenes* в скариди от Холандия.

Мед и пчелно млечице – 1 нотификация: Наличие на забранените субстанции нитрофуран и нитрофуразон в пчелен мед от Израел.

Сладоледи и десерти – 1 нотификация: чуждо тяло (таблетка Парацетамол от 500 мг) в сладоледени фунийки от Обединеното кралство.

Готови ястия и закуски – 1 нотификация: *Listeria monocytogenes* в майонеза с риба тон от Белгия.

Нотификации за недопуснат внос – 101 нотификации, които се разпределят в следните категории:

Плодове и зеленчуци – 32 нотификации: малатион в пресни чушки от Турция (4); метомил, ометоат и диметоат в зелен боб от Кения; афлатоксини В1 в сушени смокини от Турция (6) и в сушен микс от плодове също от Турция; дифлубензурон в пресни зеленчуци от Доминиканската република; карбендазим в пресни чушки от Турция (2); форметанат в пресни чушки от Турция; неразрешено пускане на пазара на зеленчуков екстракт от Тайланд; *Salmonella spp.* листа бетел (2) и в листа кърри от Индия; ендосулфан в пресни зеленчуци от Доминиканската република; *Bacillus spp.* в

тофу от Китай; метидатион в плодове от Китай; стафиди от Китай **опаразитени с ларви на насекоми**; неразрешена нова хранителна съставка *Terminalia chebula* в захарен сироп от Пакистан; неразрешена нова хранителна съставка *Phyllanthus emblica* в плодов сироп от Пакистан; карбофуран в плодове от Китай; охратоксин А в сушени смокини от Турция; липсваща декларация за внос на листа къри от Индия; *Salmonella Weltevreden* в листа центела (*Centella asiatica*) от Шри Ланка; дихлоровос в кафяв боб от Нигерия и сушени смокини **опаразитени с насекоми**.

Фуражни суровини – 15 нотификации: *Salmonella Lexington* в рапично кюспе от Русия (5); *Salmonella spp.* в рапично кюспе от Русия (4); липса на здравен сетификат на храна за домашни любимци от САЩ; *Salmonella Mbandaka* в соево брашно от Аржентина; *Salmonella anatum* в рапично кюспе от Русия; афлатоксини В1 в цели фъстъци от Никарагуа; *Salmonella spp.* в рибено брашно от Мавритания и **анормална миризма** от цвекло от Украйна **заразено с плесени**.

Ядки, продукти от ядки и семена – 12 нотификации: афлатоксини В1 в фъстъци от Бразилия, Китай, Индия, Египет (2), Сенегал, както и в бадеми от Австралия и шам фъстък от Турция; *Salmonella Amsterdam* в сусам от Индия; липса на здравни сертификати за бадеми от САЩ и фъстъчени бисквити от Индия ; **лошо хигиенно състояние** на небелени кестени **опаразитени с насекоми** от Алжир.

Материали в контакт с храните – 11 нотификации: миграция на първични ароматни амини от кухненска посуда от Китай; миграция на хром: от стоманени цедки от Китай, от кухненски ножове от Китай, от дюзите на месомелачка от Хонг Конг; отлепване на вътрешното покритие от тави от Китай; високи нива на **обща миграция:** от пластмасови чинии от Босна и Херцеговина, от пластмасови чаши от Китай и от латексови ръкавици от Малайзия; миграция на формалдехид и меламин от меламинава кухненска посуда от Китай; миграция на хром и манган и високи нива на **обща миграция** от стоманени ножове от Бразилия; миграция на хром и манган от кухненски прибори от Китай.

Двучерупчести мекотели и продукти от тях – 8 нотификации: *Salmonella* в замразени миди от Виетнам (7); охладени миди от Мароко с **дефектни опаковки**.

Риба и рибни продукти – 8 нотификации: Влошен температурен контрол: при замразени рибни продукти от Южна Корея, замразени филета от риба хек от Намибия и на замразена риба тон от Индонезия; липса на здравен сертификат на охладена риба от Сенегал; **живак** в охладена риба меч от Шри Ланка; **повишени нива на субстанцията триметоприм над допустимите стойности** в замразени рибни филета от Виетнам; **хистамин** в охладена риба тон от Виетнам; **повредени опаковки** на консерви риба тон от Сейшелските острови.

Птиче месо и продукти от птиче месо – 4 нотификации: *Salmonella* в замразено пуешко месо от Бразилия (4).

Месо и месни продукти (различни от птиче месо) – 3 нотификации: *Salmonella* в замразена месна заготовка от Бразилия; **опит за нелегален внос** на телешко месо от Уругвай; **шигатоксин продуцираща Escherichia coli** в замразено говеждо месо от Бразилия.

Билки и подправки – 3 нотификации: афлатоксини В1 в джинджирил на прах от Индия и в чили от Индия; липса на декларация за внос на листа къри от Индия.

Зърнени и тестени изделия – 2 нотификации: карбендазим в полуприготвен ориз от Индия и **фоксим** в пшеничен глютен от Китай.

Ракообразни и продукти от тях – 1 нотификация: повишени нива на субстанцията окситетрациклин над допустимите стойности в замразени скариди от Индия.

Мед и пчелно млечице – 1 нотификация: наличие на неразрешената субстанция сулфаметазин в мед от пчелна пита от Турция.

Безалкохолни напитки – 1 нотификация: неразрешено пускане на пазара на билкови безалкохолни напитки от Китай.

Нотификации за насочване на вниманието – 60 нотификации, които се разпределят в следните категории:

Фуражни суровини – 13 нотификации: *Salmonella Tennessee* в соево брашно от Бразилия и от Аржентина; *Salmonella Senftenberg* в слънчогледово кюспе от Холандия; *Salmonella Mbandaka* в рапичен експелер от Беларус и в соево брашно от Бразилия; *Salmonella Rissen* в соево брашно от Бразилия; *Salmonella Schwarzengrund* в соево брашно от Бразилия; **живак** в хрущял на прах от акула от Нова Зеландия; **наличие на ДНК от преживни животни** в рибено брашно от Холандия и в концентриран фураж за риби от Португалия; *Salmonella Ruiru* в палмови експелери и в соево брашно от Бразилия; *Salmonella Montevideo*, *Salmonella Oranienburg* и *Salmonella Senftenberg* в соево брашно от Италия.

Плодове и зеленчуци – 11 нотификации: **ометоат и диметоат** в грозде от Македония; **метолил и тиокарб** в грозде от Турция; **пропаргит** в зеленчуци от Малайзия; **охратоксин А** в сушени смокини от Турция; **промекарб** в замразен дивисил от Полша; **карбендазим** в праскови от Испания; **метамидофос и ометоат** в зеленчуци от Тайланд; високи нива на *Escherichia coli* в марули от Испания; **малатион и диазинон** в боб от Етиопия; **триазофос** в чушлета чили от Бангладеш; *Bacillus cereus* в салата от Холандия.

Риба и рибни продукти – 8 нотификации: **живак** в риба меч от Шри Ланка, Южна Корея, Испания и Мозамбик; **наличие на неразрешена субстанция малахитово зелено** в сомове от Виетнам; **недекларирани яйца** в замразена риба сурими (*Nemipterus spp*) от Китай; **третиране с въгледорен оксид** във филета риба тон от Франция.

Билки и подправки – 6 нотификации: *Salmonella agona* в кърри на прах от Индия; **афлатоксини В1** в индийско орехче на прах от Шри Ланка; *Salmonella Javaina* в билка от Виетнам; *Salmonella Braenderup* и високи нива на *Escherichia coli* в хрян от Тайланд; високи нива на *Escherichia coli* в пресни ментови листа от Камбоджа; лимонов дресинг от Испания заразен с плесени.

Птиче месо и продукти от птиче месо – 5 нотификации: *Salmonella* група С в пилешки филета от Чехия; **повишени нива на субстанцията доксициклин над допустимите стойности** в замразени месни заготовки от Бразилия; *Campylobacter spp.* в охладени пилешки бутчета от Полша; **неразрешена субстанция клопидол** в замразени пилешки гърди от Бразилия; *Campylobacter coli* и *Campylobacter jejuni* в пилешки гърди от Полша.

Двучерупчести мекотели и продукти от тях – 4 нотификации: **Високи нива на *Escherichia coli*** в миди от Гърция, Хърватска и Франция; **Azaspiracid Shellfish Poisoning (AZP) toxins – azaspiracid** в миди от Ирландия.

Зърнени и тестени изделия – 3 нотификации: **недеклариран глютен** в брашно от елда от Босна и Херцеговина; **следи от фъстъци** в шоколадови бисквити от Испания; **неразрешена употреба на оцветител Е 102 – тартразин** в юфка от Тайланд.

Месо и месни продукти – 3 нотификации: **наличие на неразрешената субстанция сулфадимидин** в охладено телешко месо от Белгия; *Salmonella typhimurium* в охладено свинско месо от Германия; *Salmonella spp.* в шунков колбас от Германия.

Мляко и млечни продукти – 2 нотификации: *Listeria monocytogenes* в настърган кашкавал от Германия; *Pseudomonas fluorescens* в сирене моцарела от Германия.

Главоноги и продукти от тях – 1 нотификация: **кадмий** в замразен октопод от Индия.

Диетични храни, хранителни добавки и обогатени храни – 1 нотификация: наличие на неразрешената субстанция тадалафил в хранителна добавка от Китай.

Материали в контакт с храните – 1 нотификация: миграция на хром от грилове за барбекю от Китай.

Сладоледи и десерти – 1 нотификация: *Salmonella* в сладолед от Сърбия.

Супи, сосове и подправки – 1 нотификация: недекларирана целина в зеленчуков бульон от Холандия.

Нотификации за проследяване – 25 нотификации, които се разпределят в следните категории:

Фуражни суровини – 7 нотификации: *Salmonella Derby* във фураж за зайци от Холандия (2); *Salmonella enterica* в фураж за агнета от Холандия; **афлатоксини В1 в царевичен глутен** от Германия; *Salmonella Senftenberg* и *Salmonella Tennessee* в соево брашно от Италия; **кадмий** в рибено брашно от Аржентина; *Salmonella Rissen* в обработен животински протеин от Франция.

Диетични храни, хранителни добавки и обогатени храни – 5 нотификации: наличие на неразрешената субстанция **синефрин** в хранителна добавка от САЩ; **облъчване в неразрешено предприятие** на хранителна добавка от Русия; **наличие на забранената субстанция хлорамфеникол** в хранителна добавка от САЩ и в Обединеното кралство; **хлороформ и високо ниво на хлор** в хранителна добавка от САЩ.

Риба и рибни продукти - 4 нотификации: третиране с **въглероден оксид** на риба тон от Испания (3); наличие на неразрешена субстанция **доксциклин** в костури от Виетнам.

Плодове и зеленчуци – 2 нотификации: **кадмий** в замразен спанак от Белгия; **високи нива на сулфит** в сушени круши от Китай.

Комбинирани фуражи – 1 нотификация: наличие на **ДНК от преживни животни** във комбиниран фураж за риби от Холандия.

Фуражни премикси – 1 нотификация: наличие на **ДНК от преживни животни** във фураж за риби от Италия.

Материали в контакт с храните – 1 нотификация: миграция на **епоксидирано соево масло (ESBO)** от капаци на буркани съдържащи бадемово масло от Обединеното кралство.

Месо и месни продукти (различни от птиче месо) – 1 нотификация: **развала** на консерви свинско месо от Дания.

Други храни/смесени – 1 нотификация: наличие на **забранена субстанция хлорамфеникол** в ензим ксиланаза от Индия.

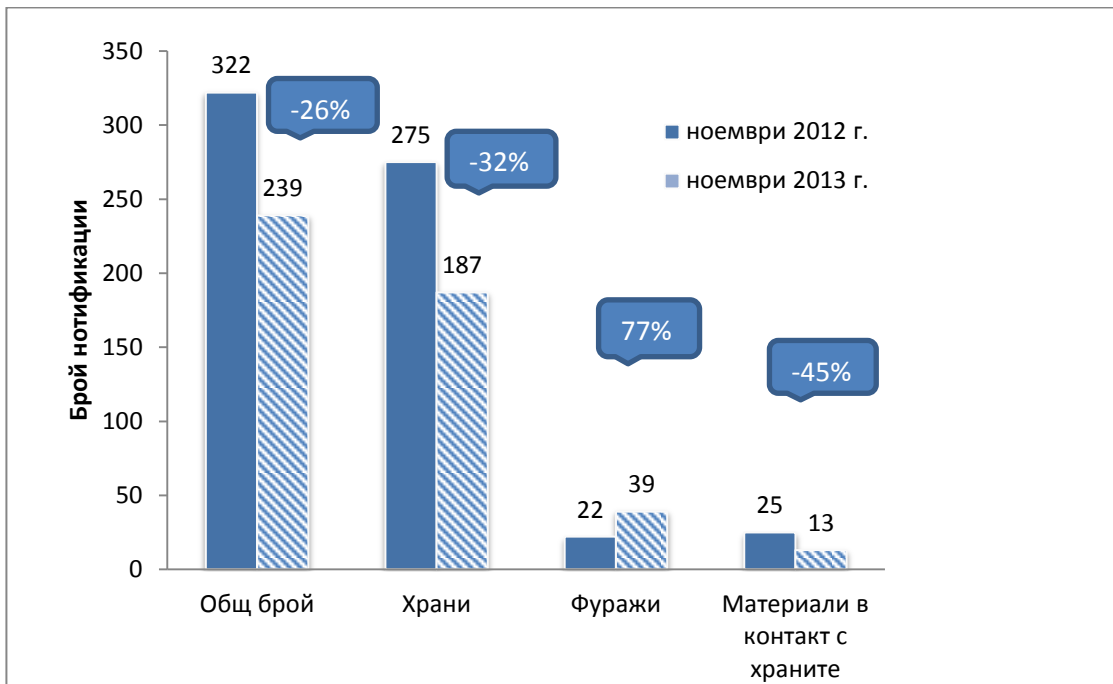
Птиче месо и продукти от птиче месо – 1 нотификация: *Salmonella Saint Paul* в замразени пуешки гърди от Бразилия.

Готови ястия и закуски – 1 нотификация: **bebешка храна** от САЩ с **дефектни опаковки (подуване).**

Анализ на тенденциите:

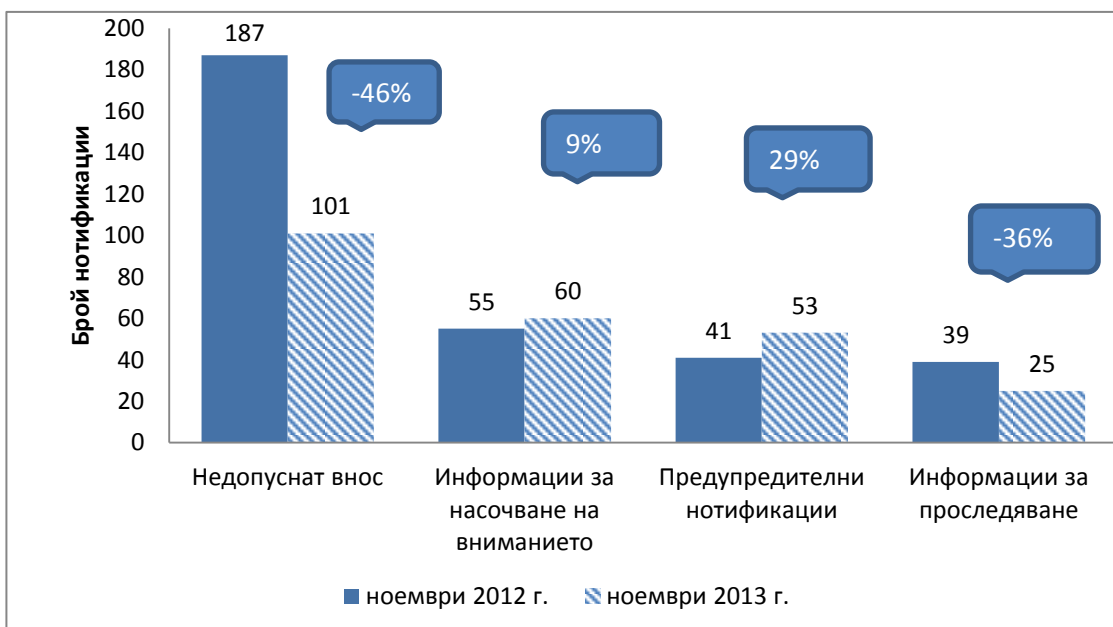
Направена е съпоставка на броя нотификации спрямо същия период през 2012г. – общо и по групи за м. ноември 2012г. и м. ноември 2013г.

На фиг. 2 са представени общия брой нотификации и брой нотификации по групи продукти – храни, фуражи, материали в контакт с храни. Запазва се тенденцията най-големият брой нотификации да бъде в групата на храните. Наблюдава се намаление с 26% на общия брой нотификации. Намалени с 32% са и нотификациите в групата на храните. Показателно е повишение с 77% в групата на фуражите. В групата на материалите в контакт с храните се наблюдава понижение от 45% в броя на нотификациите.

Фиг. 2. Разпределение на общия брой нотификации и броя нотификации за храни, фуражи и материали в контакт с храни за м. ноември 2012г. и м. ноември 2013г.

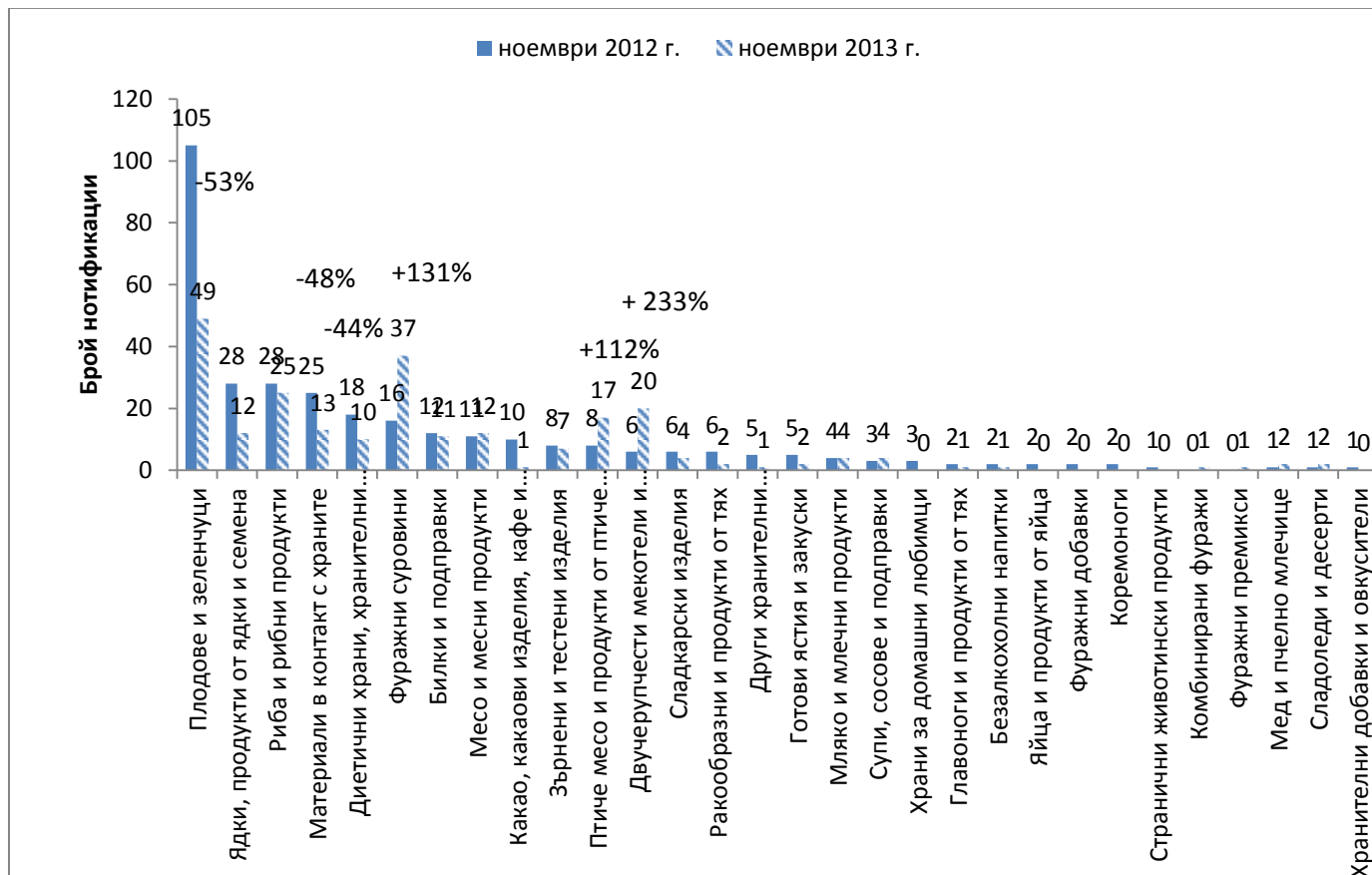
На фиг. 3 нотификациите са представени по вид. Най-голям брой и в двата разглеждани периода са нотификациите за недопуснат внос, в тази категория през 2013 г. се наблюдава значителен спад от 46%. При информацията за насочване на вниманието има незначително повишение от 9%. Важно е да се отбележи повишението от 29% в броя на предупредителните нотификации. Наблюдава се също и известно понижение и при информацията за проследяване.

Фиг. 3. Разпределение на броя нотификации по вид.

На фиг. 4 са представени данни за сравнение по категории хранителни продукти.

Прави впечатление увеличението в броя на нотификациите в категория „Двучерупчести мекотели и продукти от тях“ (+233%). Увеличение се наблюдава и в категориите „Фуражни суровини“ (+131%) и „Птиче месо и продукти от птиче месо“(+112%). Обратно, наблюдава се намаление в категориите: „Плодове и зеленчуци“ (-53%), „Материали в контакт с храните (-48%) и „Диетични храни, хранителни добавки и обогатени храни“ (-44%).

Фиг.4 Разпределение на броя нотификации по категории хранителни продукти

От обобщените данни за месеците ноември 2012г. и ноември 2013г. може да се направи извод, че съществува тенденция на намаляване на някои основни категории храни като плодове и зеленчуци, диетични храни, хранителни добавки и обогатени храни, докато се наблюдава тенденция на значително увеличение в категориите птиче месо и продукти от птиче месо и двучерупчести мекотели.

Приложение 1

1. Система за бързо предупреждение за храни и фуражи:

Регламент (ЕО) No 178/2002 на Европейския парламент и на Съвета от 28 януари 2002 година за установяване на общите принципи и изисквания на законодателството в областта на храните, за създаване на Европейски орган за безопасност на храните и за определяне на процедури относно безопасността на храните. В случай, че член на мрежата разполага с информация, свързана със съществуването на сериозен пряк или косвен риск за човешкото здраве, произтичащ от храни или фуражи, тази информация

незабавно се съобщава по системата за бързо предупреждение за храни и фуражи (RASFF). Информацията незабавно се предава на членовете в мрежата.

2. Правно основание:

Регламент (ЕС) No 16/2011 на Комисията от 10 януари 2011 година за установяване на мерки за прилагане за системата за бързо предупреждение за храни и фуражи.

3. Видове нотификации:

3.1. Предупредителни нотификации – съобщение за сериозен риск, който изисква незабавни действия или рисковият продукт вече е на пазара.

3.2. Нотификация за недопускан внос – касае пратки с храни, фуражи или суровини на които е отказано влизането в Общността поради риск за човешкото здраве, за здравето на животните или за околната среда.

3.3. Нотификации за проследяване – не изискват бърза реакция.

3.4. Нотификации за насочване на вниманието – предоставят интересна за контролните органи информация.

Изготвил:

Д-р Бранимир Канакидис – младши експерт в дирекция „НСМОРПП“
04.06.2014 г.